

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

ΓΙΑ ΤΟ

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων

με τίτλο

**«Βιώσιμη ανάπτυξη, παραγωγικός μετασχηματισμός της ελληνικής οικονομίας –
Τροποποίηση διατάξεων του αναπτυξιακού νόμου 4887/2022 Αναπτυξιακός Νόμος –
Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη – και λοιπές διατάξεις»**

Μάιος 2025

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 24 Απριλίου 2025 εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση από το Γ' Τμήμα της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Ανάπτυξης με τίτλο: «Βιώσιμη ανάπτυξη, παραγωγικός μετασχηματισμός της ελληνικής οικονομίας - Τροποποίηση διατάξεων του αναπτυξιακού νόμου 4887/2022 Αναπτυξιακός Νόμος - Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη - και λοιπές διατάξεις».

Για την επεξεργασία του εν λόγω Σχεδίου Νόμου συγκροτήθηκε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Μιχάλη Αλέπη, Ιωάννη Παπαργύρη, Φώτη Κολεβέντη, Άγγελο Δημαρά, Κωνσταντίνο Μπάρδα και Δημήτριο Τζιαχρήστα.**

Ως Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Μιχάλης Αλέπης**, Αντιπρόεδρος της Ο.Κ.Ε.

Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας συμμετείχαν επίσης ως Εμπειρογνώμονες ο **κ. Ιωάννης Χάμπας**, Senior Advisor, Τομέας Φορολογίας Επενδύσεων και Λειτουργίας Αγοράς, ΣΕΒ, Οικονομολόγος (MSc), ο **κ. Απόστολος Μπόκας**, Επιστημονικό Στέλεχος ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ και ο **κ. Μόσχος Κορασίδης**, Γενικός Διευθυντής ΕΘΕΑΣ, Γεωπόνος.

Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε και είχε τον επιστημονικό συντονισμό του έργου της Επιτροπής ο **κ. Δημήτριος Μπίμπας**, Επιστημονικός Συνεργάτης της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε το έργο της σε τρεις συνεδριάσεις στις 5 Μαΐου 2025.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ 4

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 15

ΣΧΟΛΙΑ Ο.Κ.Ε. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ Ν/Σ..... 18

ΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 23

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ Ο.Κ.Ε. ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ 29

Γνώμη της Ο.Κ.Ε. επί του Σχ/Ν του Υπ. Ανάπτυξης και Επενδύσεων με θέμα

**«Βιώσιμη ανάπτυξη, παραγωγικός μετασχηματισμός της ελληνικής
οικονομίας – Τροποποίηση διατάξεων του αναπτυξιακού νόμου
4887/2022 Αναπτυξιακός Νόμος – Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη – και
λοιπές διατάξεις»**

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

Οι Αναπτυξιακοί Νόμοι στην Ελλάδα είναι το βασικό θεσμικό εργαλείο για την προώθηση των ιδιωτικών επενδύσεων με εθνικούς πόρους, με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας, της απασχόλησης και της περιφερειακής ανάπτυξης. Ο ν. 4887/2022 (αναπτυξιακός νόμος), ως ισχύει σήμερα κωδικοποιημένος με τις μερικές τροποποιήσεις του το 2023 και 2024, αποτελεί την πιο πρόσφατη έκδοση του θεσμικού πλαισίου που ρυθμίζει τα κίνητρα ενίσχυσης επενδυτικών σχεδίων στην Ελλάδα.

Με το σχέδιο νόμου «Βιώσιμη ανάπτυξη, παραγωγικός μετασχηματισμός της ελληνικής οικονομίας – Τροποποίηση διατάξεων του αναπτυξιακού νόμου 4887/2022 Αναπτυξιακός Νόμος – Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη – και λοιπές διατάξεις», σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο Ανάπτυξης επιχειρείται η τροποποίηση του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου με κυριότερη στόχευση

- α) τη θέσπιση νέων καθεστώτων ενίσχυσης, με ταυτόχρονη τροποποίηση ή κατάργηση ορισμένων υφιστάμενων καθεστώτων,*
- β) τη θέσπιση νέου κινήτρου (ταχείας αδειοδότησης) σε συγκεκριμένα καθεστώτα,*
- γ) τη βελτίωση της διαδικασίας αξιολόγησης και ελέγχου επενδυτικών σχεδίων καθώς και*

δ) τη βελτίωση και η απλοποίηση της λειτουργίας των συλλογικών οργάνων που προβλέπονται σε διάφορα στάδια της διαδικασίας.

Το νομοσχέδιο, όπως έχει κατατεθεί στη Δημόσια Διαβούλευση¹, αποτελείται από 8 Μέρη και περιλαμβάνει 96 διακριτά άρθρα.

Το **Μέρος Α («Γενικές διατάξεις»)** αποτελείται από 7 κεφάλαια 25 άρθρα (1- 25) που περιλαμβάνει τις γενικές διατάξεις, το σκοπό και το αντικείμενο του νομοσχεδίου, τις προϋποθέσεις, τις διαδικασίες υπαγωγής και τις υποχρεώσεις των υπαγόμενων επιχειρήσεων.

Το **Μέρος Β («Καθεστώς ενισχύσεων»)**, αποτελείται από 13 Κεφάλαια και συνολικά 52 άρθρα (άρθρα 26 έως 77) και περιλαμβάνει την ανάλυση και εξειδίκευση των καθεστώτων ενίσχυσης, με ειδικά άρθρα για τις νέες κατηγορίες καθεστώτων.

Το **Μέρος Γ («Θεσμικά όργανα»)** αποτελείται από 2 Κεφάλαια και συνολικά 10 άρθρα (άρθρα 78 έως 87) και περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν τον τρόπο και τις διαδικασίες αξιολόγησης των υποβαλλόμενων επενδυτικών σχεδίων.

Το **Μέρος Δ** (άρθρα 88 και 89) περιλαμβάνει τις εξουσιοδοτικές και μεταβατικές διατάξεις του νομοσχεδίου.

Το **Μέρος Ε** (άρθρα 90 και 91), περιλαμβάνει τα υπαγόμενα και εξαιρούμενα επενδυτικά σχέδια.

Τα **Μέρη ΣΤ και Ζ** περιλαμβάνουν τις λοιπές, καταργούμενες διατάξεις καθώς και το χρόνο έναρξης ισχύος.

Αναλυτικότερα, οι κύριες αλλαγές που επιφέρει το συγκεκριμένο νομοσχέδιο ανά μέρος συνοψίζονται στα εξής:

ΜΕΡΟΣ Α'- ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

¹ <https://www.opengov.gr/ypoian/?p=14231>

Στο Μέρος Α, τροποποιείται ο σκοπός του αναπτυξιακού νόμου όπου προστίθενται οι στόχοι μείωσης των κοινωνικών και περιφερειακών ανισοτήτων και δηλώνεται ότι μεταξύ άλλων ο αναπτυξιακός νόμος θα αξιοποιηθεί και ως εργαλείο ανάσχεσης του δημογραφικού προβλήματος. (Κεφ. Β, άρθρο 3)

Αφαιρούνται και προστίθενται νέα καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων. (άρθρο 4)

Συγκεκριμένα, αφαιρούνται: Ψηφιακός και Τεχνολογικός Μετασχηματισμός Επιχειρήσεων - Έρευνα και Εφαρμοσμένη Καινοτομία - Νέο Επιχειρείν - Καθεστώς Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, ενώ προστίθενται: Σύγχρονες τεχνολογίες - Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και Χειροτεχνίας - Περιοχών Ειδικής Ενίσχυσης

Με τις αλλαγές που προτείνονται πρακτικά καλύπτονται όλες τα προηγούμενα καθεστώτα με εξαίρεση ίσως την ειδική κατηγορία Νέο Επιχειρείν που θα πρέπει να διεκδικήσει την ένταξη στον αναπτυξιακό νόμο ανταγωνιζόμενο με υφιστάμενες επιχειρήσεις. Σημειώνεται πάντως ότι τόσο μέσω ΕΣΠΑ όσο και μέσω άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων μπορεί να εξυπηρετηθεί η συγκεκριμένη κατηγορία που δύσκολα μπορεί να καλύψει τα κριτήρια χρηματοδότησης από τον Αναπτυξιακό Νόμο.

Συνολικά τα νέα Καθεστώτα είναι:

1. Σύγχρονες τεχνολογίες,
2. Πράσινη μετάβαση - Περιβαλλοντική αναβάθμιση επιχειρήσεων,
3. Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας,
4. Καθεστώς περιοχών ειδικής ενίσχυσης,
5. Αγροδιατροφή - πρωτογενής παραγωγή και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων - αλιεία και υδατοκαλλιέργεια,
6. Μεταποίηση - Εφοδιαστική αλυσίδα,
7. Επιχειρηματική εξωστρέφεια,
8. Ενίσχυση τουριστικών επενδύσεων,

9. Εναλλακτικές μορφές τουρισμού,

10. Μεγάλες επενδύσεις,

11. Ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας,

12. Επιχειρηματικότητα 360ο.

Τα άρθρα 5-6 αναπροσαρμόζουν το νομικό πλαίσιο και τους ορισμούς στη βάση των νέων καθεστώτων που προβλέπονται.

ΜΕΡΟΣ Β΄ - ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Στο μέρος Β, που αποτελεί το ογκωδέστερο τμήμα του νομοσχεδίου, γίνεται ειδικότερη μνεία στο περιεχόμενο και τις διαδικασίες, υποβολής, υλοποίησης αξιολόγησης των επιμέρους καθεστώτων.

Άρθρο 26

Καταργούνται οι ειδικοί όροι που ίσχυαν για το Καθεστώς Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και πλέον θα ισχύουν οι ίδιοι γενικοί όροι για κάθε καθεστώς που θα προκηρύσσεται.

Κάθε καθεστώς μπορεί να προκηρύσσεται μία φορά το χρόνο. Σε κάθε καθεστώς που προκηρύσσεται περιλαμβάνονται τουλάχιστον δύο είδη ενισχύσεων ή και περισσότερα.

Με ΚΥΑ Ανάπτυξης και Οικονομικών καθορίζεται το μέγιστο ύψος κάθε είδους ενίσχυσης που μπορεί να δοθεί.

Με Υπ. Απόφαση Ανάπτυξης διανέμονται τα ποσά ανά φορέα υποδοχής με στόχο την μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Άρθρο 27

Καταργούνται οι ειδικές πρόνοιες του Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και περιγράφονται οι ειδικοί όροι που πρέπει να περιλαμβάνονται στην προκήρυξη κάθε καθεστώτος. Καθώς περιγράφονται γενικοί όροι οι οποίοι στη συνέχεια θα

εξειδικεύονται ανά προκήρυξη και στην πλειονότητά τους ήδη ισχύουν, δεν υπάρχει κάποιο ουσιαστικό σχόλιο.

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

Άρθρο 28 -34

Συγχωνεύονται τα Καθεστώτα «ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» και «ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» σε ένα με τίτλο «ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ». Πρακτικά ότι προέβλεπαν τα δύο προηγούμενα καθεστώτα παραμένει στο νέο καθεστώς.

Η ουσιαστική μεταβολή είναι ότι πλέον και οι μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις θα μπορούν να λάβουν επιχορήγηση της επένδυσης. Τέλος αυξάνεται το όριο του ποσού των ενισχύσεων από 10 εκ σε 20 εκ €.

Κεφάλαιο Γ

ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Άρθρα 35-37

Γενικά επέρχονται και εδώ οι αλλαγές συμπερίληψης των μεσαίων επιχειρήσεων στη δυνατότητα επιχορήγησης, και αυξάνονται τα όρια ανώτατου ύψους ενισχύσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ

Άρθρα 38 – 45

Το νέο αυτό καθεστώς αντικαθιστά ουσιαστικά το καθεστώς «Νέο Επιχειρείν».

Στο κατηργημένο καθεστώς υπάγονταν επενδυτικά σχέδια που αφορούσαν στην πρωτογενή παραγωγή, στη μεταποίηση γεωργικών προϊόντων, στην αλιεία, στην υδατοκαλλιέργεια, στην έρευνα και εφαρμοσμένη καινοτομία, στον ψηφιακό και τεχνολογικό μετασχηματισμό, στη μεταποίηση λοιπών προϊόντων πλην των γεωργικών και στην εφοδιαστική αλυσίδα.

Με το νέο καθεστώς εντάσσονται μόνο επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς κλάδους συμβατούς με τους κανονισμούς ενισχύσεων της ΕΕ, με την προϋπόθεση ότι αναπτύσσονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες όπως, άτομα με αναπηρία και μακροχρόνια άνεργοι.

Σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς μειώνεται το ανώτατο ύψος ενισχύσεων από τα 5 εκ σε 3 εκ €.

Στους δικαιούχους των ενισχύσεων πλέον τίθεται ως μόνος περιορισμός να συμμετέχουν σε αυτές τις επιχειρήσεις μόνο φυσικά πρόσωπα και αφαιρούνται τα κριτήρια εισοδηματικών κριτηρίων και να μην έχουν ασκήσει στο παρελθόν επιχειρηματική δραστηριότητα.

Οι ειδικοί όροι που θα ισχύουν για το συγκεκριμένο καθεστώς παραπέμπονται σε υπουργικές αποφάσεις.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Άρθρα 46 -56

Το Καθεστώς Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης αντικαθίσταται από το Καθεστώς Περιοχών Ειδικής Ενίσχυσης. Σκοπός είναι η ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στις περιοχές της χώρας οι οποίες αντιμετωπίζουν σημαντικά οικονομικά και δημογραφικά προβλήματα, όπως οι:

α) παραμεθόριες περιφερειακές ενότητες ευρισκόμενες στα βόρεια σύνορα της χώρας ή

β) περιοχές που το κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.) ανέρχεται στο εβδομήντα τοις εκατό (70%) του ετήσιου ή εντοπίζεται πληθυσμιακή συρρίκνωση λόγω των δυσμενών οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών.

Επίσης, δύναται να ενισχύονται περιοχές οι οποίες έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές. Στόχος είναι να δοθεί η δυνατότητα στις περιοχές αυτές να πετύχουν ισορροπημένη και βιώσιμη ανάπτυξη και να συγκλίνουν με τον μέσο όρο της χώρας.

Στο καθεστώς αυτό μπορούν να ενταχθούν στις περιοχές που ορίζονται στην προκήρυξη επενδυτικά σχέδια που αφορούν

1. παραγωγικές επενδύσεις από μεγάλες και ΜμΕ επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των πολύ μικρών επιχειρήσεων και των νεοφυών επιχειρήσεων, που οδηγούν σε οικονομική διαφοροποίηση, εκσυγχρονισμό και οικονομική μεγέθυνση, (οι μεγάλες επιχειρήσεις προστίθενται στη συγκεκριμένη κατηγορία)
2. επενδύσεις στην ίδρυση νέων επιχειρήσεων που οδηγούν στη δημιουργία θέσεων εργασίας,
3. επενδύσεις στην ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας, μεταξύ άλλων μέσω της πρόληψης και της μείωσης της δημιουργίας αποβλήτων, μέσω της αποδοτικής χρήσης των πόρων, της επαναχρησιμοποίησης, της επισκευής και της ανακύκλωσης.

Οι υπόλοιπες αλλαγές που επέρχονται είναι ίδιες με τα υπόλοιπα καθεστώτα ώστε να ισχύουν οι ίδιοι γενικοί όροι σε όλα (πλην κοινωνικής επιχειρηματικότητας).

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ - ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ - ΑΛΙΕΙΑ – ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Άρθρα 53-55

Αντίστοιχα οι τροποποιήσεις αφορούν στη δυνατότητα μεσαίων επιχειρήσεων να ενισχυθούν με επιχορήγηση και στην αύξηση ορίου ανώτατης ενίσχυσης στα 20 εκ €.

ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ – ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ

Άρθρα 56 – 58

Αντίστοιχα οι τροποποιήσεις αφορούν στη δυνατότητα μεσαίων επιχειρήσεων να ενισχυθούν με επιχορήγηση και στην αύξηση ορίου ανώτατης ενίσχυσης στα 20 εκ. €.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ

Άρθρα 59 – 61

Αντίστοιχα οι τροποποιήσεις αφορούν στη δυνατότητα μεσαίων επιχειρήσεων να ενισχυθούν με επιχορήγηση και στην αύξηση ορίου ανώτατης ενίσχυσης στα 20 εκ. €.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρα 62 – 65

Αντίστοιχα οι τροποποιήσεις αφορούν στη δυνατότητα μεσαίων επιχειρήσεων να ενισχυθούν με επιχορήγηση και στην αύξηση ορίου ανώτατης ενίσχυσης στα 20 εκ. €.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Άρθρα 66 – 68

Αντίστοιχα οι τροποποιήσεις αφορούν στη δυνατότητα μεσαίων επιχειρήσεων να ενισχυθούν με επιχορήγηση και στην αύξηση ορίου ανώτατης ενίσχυσης στα 20 εκ. €.

ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Άρθρα 69 - 71

Αντίστοιχα οι τροποποιήσεις αφορούν στη δυνατότητα μεσαίων επιχειρήσεων να ενισχυθούν με επιχορήγηση και στην αύξηση ορίου ανώτατης ενίσχυσης στα 20 εκ. €.

Προσθήκη διευκρίνησης:²

² Κεφάλαιο ΙΑ' «ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ» – Θα ήταν σκόπιμη η αλλαγή του τίτλου από Μεγάλες Επενδύσεις σε Μείζονες Επενδύσεις ή κάτι άλλο καθώς δεν υφίσταται διαχωρισμός μεταξύ των Μεγάλων Επενδύσεων και των Μεγάλων Επενδυτικών Σχεδίων.

Παράγραφος 2 α) & β) Προτείνεται το κίνητρο της επιχορήγησης να συμπεριλάβει και τις Μεγάλες Επιχειρήσεις (έως του 20% επί του επιλέξιμου Π/Υ της επένδυσης) για δυο (2) λόγους:

- Μόχλευσης Κεφαλαίων όταν συνδυάζονται από το Ταμείο Εγγυοδοσίας (Delfi Guarantee Fund) ή την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) του άρθρου 9 «Είδη Ενισχύσεων» της παραγράφου 4 α) & β) «Κίνητρο Παροχής Δανείων με Εγγύηση ή Ενίσχυση του Ελληνικού Δημοσίου».

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ ΑΞΙΑΣ

Άρθρα 72 – 74

Αντίστοιχα οι τροποποιήσεις αφορούν στη δυνατότητα μεσαίων επιχειρήσεων να ενισχυθούν με επιχορήγηση και στην αύξηση ορίου ανώτατης ενίσχυσης στα 20 εκ €

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ 360ο

Άρθρα 75 – 77

Αντίστοιχα οι τροποποιήσεις αφορούν στη δυνατότητα μεσαίων επιχειρήσεων να ενισχυθούν με επιχορήγηση και στην αύξηση ορίου ανώτατης ενίσχυσης στα 20 εκ €

ΜΕΡΟΣ Γ' – ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Στο Μέρος Γ γίνεται αναφορά στα όργανα και τους μηχανισμούς αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων.

Κεφάλαιο Α' – Αξιολόγηση Επενδυτικών Σχεδίων

Άρθρα 78-85:

- Αναμορφώνονται οι δομές αξιολόγησης και ελέγχου, με στόχο την ενίσχυση της θεσμικής διαφάνειας και της λειτουργικής ανεξαρτησίας.
- Τα Μητρώα Αξιολογητών και Ελεγκτών ανασχεδιάζονται με σαφή κριτήρια συμμετοχής, ενώ προβλέπεται και διαχείριση τους από τη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων.
- Δημιουργούνται επιτροπές αξιολόγησης και επιτροπές ενστάσεων με αναβαθμισμένο ρόλο και αυξημένες υποχρεώσεις.

▪ Αποτρέπεται η καταστρατήγηση του Απαλλακτικού Κανονισμού στις περιπτώσεις των υπό σύσταση Μεσαίων Επιχειρήσεων (εφόσον εγκριθεί το Επενδυτικό Σχέδιο). Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί η συμμετοχή ενός μετόχου (ως φυσικό πρόσωπο) μεγάλης εταιρείας, ο οποίος δεν ασκεί διοίκηση ή συμμετέχει σε άλλες εταιρείες, με ποσοστό μικρότερο του 25% σε υπό σύσταση εταιρεία η οποία δραστηριοποιείται σε όμορη αγορά.

- Καθιερώνεται υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης από μέλη επιτροπών και ελεγκτικών οργάνων.
- Εξορθολογίζονται οι αποζημιώσεις και προσδιορίζεται ρητά η σύνθεση, λειτουργία και νομική ευθύνη των εμπλεκόμενων επιτροπών.

Κεφάλαιο Β' – Πληροφοριακό Σύστημα και Αξιολόγηση Συνεπειών

Άρθρα 86-87:

- Εισάγονται ρυθμίσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου, ενισχύοντας τη διαλειτουργικότητα με άλλα συστήματα του Δημοσίου.
- Καθιερώνεται μηχανισμός αποτίμησης των συνεπειών των ενισχύσεων, με σκοπό την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των χρηματοδοτούμενων δράσεων.

ΜΕΡΟΣ Δ' – Εξουσιοδοτικές και Μεταβατικές Διατάξεις

Άρθρα 88-89:

- Παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Ανάπτυξης για τη ρύθμιση τεχνικών και ειδικότερων θεμάτων με υπουργικές αποφάσεις.
- Καθιερώνονται μεταβατικές προβλέψεις για την ομαλή συνέχιση της ισχύος των υφιστάμενων καθεστώτων, ώστε να διασφαλιστεί η νομική συνέχεια και διοικητική ασφάλεια για ήδη υπαγμένα επενδυτικά σχέδια.

ΜΕΡΟΣ Ε' – Υπαγόμενα και Εξαιρούμενα Επενδυτικά Σχέδια

Άρθρα 90-91:

- Τροποποιούνται τα Παραρτήματα Α' και Β' του ν. 4887/2022, με επικαιροποίηση των κλάδων και δραστηριοτήτων που υπάγονται ή εξαιρούνται από την επιλεξιμότητα.
- Ειδική αναφορά γίνεται στις δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων, οι οποίες προσαρμόζονται στον αναθεωρημένο Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό (ΓΑΚ).

ΜΕΡΟΣ ΣΤ' – Λοιπές Διατάξεις

Άρθρα 92-94:

- Παρατείνεται η προθεσμία θεώρησης επαγγελματικών αδειών για τεχνικά επαγγέλματα, με στόχο την αποσυμφόρηση των σχετικών υπηρεσιών.
- Καθιερώνεται αφορολόγητο, ανεκχώρητο και ακατάσχετο για την ενίσχυση των επιχειρήσεων στις Περιφερειακές Ενότητες Μαγνησίας και Τρικάλων, που επλήγησαν από την κακοκαιρία Daniel.
- Παρατείνεται η προθεσμία για τις φορολογικές απαλλαγές των Ναυπηγείων Ελευσίνας, ενισχύοντας τη ρευστότητα και τη συνέχιση της δραστηριότητάς τους.

ΜΕΡΟΣ Ζ' – Καταργούμενες Διατάξεις

Άρθρο 95:

- Καταργούνται ρητά οι διατάξεις του Ν. 4887/2022 οι οποίες αντικαθίστανται ή παύουν να ισχύουν λόγω της νέας νομοθετικής πρότασης.

Συνοπτικά, τα βασικά σημεία Σ/Ν τροποποίησης Αναπτυξιακού περιλαμβάνουν τα εξής:

- Δυνατότητα λήψης επιχορήγησης και για τις Μεσαίες επιχειρήσεις καθώς και η παροχή ενίσχυσης αυτών στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.
- Παροχή πρόσθετων επενδυτικών κινήτρων για περιοχές που αντιμετωπίζουν ειδικές προκλήσεις (όπως παραμεθόριες, περιοχές με κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.) στο εβδομήντα τοις εκατό (70%) του ετήσιου, περιοχές οι οποίες έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές).
- Αύξηση των ανώτατων ορίων ενίσχυσης από €10εκ σε έως €20εκ για μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια και από €30εκ σε €50 εκ για συνεργαζόμενες/συνδεδεμένες επιχειρήσεις, ωστόσο απαιτείται η επιβεβαίωση της εφαρμογής του στην πράξη μέσω των επιμέρους προκηρύξεων.

Οι δημόσιες επενδύσεις στην Ελλάδα αποτελούν κρίσιμο πυλώνα για τη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης, την αναβάθμιση των υποδομών, την ενίσχυση της απασχόλησης και την αντιμετώπιση περιφερειακών και κοινωνικών ανισοτήτων. Εντάσσονται κυρίως στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)³ και συνδέονται άμεσα με πόρους της ΕΕ, το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Οι Αναπτυξιακοί Νόμοι εν γένει αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία για την προώθηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων, καθώς σε μεγάλο βαθμό εντάσσει συγχρηματοδοτούμενα επενδυτικά σχέδια.

Ο τρέχων Αναπτυξιακός Νόμος είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων από επιχειρήσεις που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν ή να επεκτείνουν τη δραστηριότητά τους στο ελληνικό οικονομικό χώρο. Σήμερα, στρατηγική στόχευση αποτελεί η αποτελεσματική απόκριση στα σύγχρονα αναπτυξιακά προτάγματα, με έμφαση στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και την ενίσχυση της περιφερειακής συνοχής.

Αναμφίβολα, οι αναπτυξιακοί νόμοι έχουν υπάρξει χρήσιμο εργαλείο ενίσχυσης των επενδύσεων, που έχουν συνεισφέρει καίρια στο αναπτυξιακό αποτύπωμα στη χώρα, αποτελούν σημαντικό εργαλείο προσέλκυσης επενδύσεων, ειδικά στην περιφέρεια, ενισχύοντας τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας. Επιπλέον, παρέχουν τη δυνατότητα προσαρμογής της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής στο σύγχρονο διεθνές οικονομικό περιβάλλον, τις νέες προκλήσεις βιώσιμης ανάπτυξης και αειφορίας, ενώ ειδικότερες

³ Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) χρηματοδοτεί την αναπτυξιακή πολιτική της χώρας με έργα που συμβάλλουν στην αύξηση του ιδιωτικού και δημόσιου κεφαλαίου της οικονομίας και στηρίζουν τον εκσυγχρονισμό της χώρας σε μακροχρόνια βάση.
https://minfin.gov.gr/dimosies_ependyseis/programma-dimosion-ependyseon/

πολιτικές αποσκοπούν στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και την προσέλκυση υψηλά ειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού.

Παράλληλα όμως φαίνεται ότι διαχρονικά πάσχουν από δομικές δυσλειτουργίες, που σχετίζονται κυρίως με τη διοικητική αναποτελεσματικότητα, την έλλειψη ουσιαστικής αξιολόγησης επιπτώσεων και του πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος, την άνιση μεταχείριση προς επενδυτές ή τομείς που δεν έχουν τη γνώση ή την εμπειρία να κινητοποιούν πόρους σε ένα σύστημα με υψηλό γραφειοκρατικό βάρος. Επίσης, μεγάλο εμπόδιο στη διαδικασία αναζήτησης επιπρόσθετων κεφαλαίων αποτελεί η μειωμένη πρόσβαση στη χρηματοδότηση για πολλές επιχειρήσεις⁴. Τέλος, η κατάρτιση των καθεστώτων ενίσχυσης συχνά γίνεται κεντρικά, χωρίς ουσιαστική εμπλοκή των τοπικών φορέων και κοινωνικών εταίρων, με αποτέλεσμα να μην καλύπτονται επαρκώς οι ανάγκες κάθε περιφέρειας.

Κατά τη διάρκεια της υπερδεκαετούς κρίσης και εξ αιτίας των στενότερων δημοσιονομικών περιθωρίων η επενδυτική δαπάνη εκ μέρους του δημοσίου υποχώρησε σημαντικά συμπαρασύροντας τις ιδιωτικές επενδύσεις (βλέπετε πίνακα της Εισηγητικής Έκθεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού 2025).

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Έτη	Εθνικό	Συγχρόνο	ΤΑΑ	Σύνολο	Ετήσια Μεταβολή %	ΑΕΠ	Σύνολο % ΑΕΠ
2014	704	5.888		6.592	-0,88	176.072	3,74
2015	660	5.717		6.377	-3,25	175.363	3,64
2016	810	5.474		6.284	-1,47	174.448	3,60
2017	1.326	4.624		5.950	-5,31	177.378	3,35
2018	2.633	3.604		6.237	4,83	180.616	3,45
2019	1.892	3.750		5.642	-9,54	185.181	3,05
2020	2.047	8.600		10.647	88,71	167.540	6,35
2021	1.358	7.000	307	8.665	-18,62	184.575	4,69
2022	1.696	6.822	2.843	11.361	31,12	207.854	5,47
2023	1.716	7.395	2.089	11.201	-1,41	225.197	4,97
2024*	2.750	7.100	3.300	13.150	17,40	236.965	5,55
2025*	2.750	6.450	4.900	14.100	7,22	247.514	5,70

* Τα ποσά για τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων και το ΑΕΠ αποτελούν για το έτος 2024 εκτίμηση και για το 2025 πρόβλεψη, ενώ τα ποσά των δαπανών έως και το 2023 αποτελούν στοιχεία του επίσημου Απολογισμού του Κράτους.

Πηγή: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (Γενικό Λογιστήριο του Κράτους/ΔΠΓΚ και ΔΛΓΚ, Γενική Γραμματεία Οικονομικής Πολιτικής και Στρατηγικής/Διεύθυνση Μακροοικονομικής Πολιτικής και Προβλέψεων), ΕΛΣΤΑΤ, International Monetary Fund

⁴ https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/safe/html/index.en.html, Survey on the access to finance of enterprises, ECB

Το 2018 αυξήθηκε σημαντικά, ενώ τα 2 τελευταία χρόνια συντηρείται σε υψηλά επίπεδα υποστηριζόμενο από τα κονδύλια που προβλέπει το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής ήταν η επιδείνωση του λεγόμενου «επενδυτικού κενού/ χάσματος»⁵, δηλαδή των απαιτούμενων επενδύσεων ώστε να επανέλθει η χώρα σε επίπεδα μέσου όρου των 20 χωρών της Ευρωζώνης.

Παρά την καθομολογούμενη σχετική βελτίωση ορισμένων μακροοικονομικών δεικτών (όπως του δείκτη ανεργίας, του δείκτη χρέους/ΑΕΠ των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων⁶), παραμένουν ορισμένες διαρθρωτικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, που σχετίζονται με:

- Την σταθερά υψηλή σχέση κατανάλωσης- επένδυσης.
- Τη μειωμένη παραγωγικότητα των επιχειρήσεων.
- Την χαμηλή πολλαπλασιαστική επίδραση των επενδυτικών προγραμμάτων.
- Την υστέρηση τομέων όπως η μεταποίηση και η αγροτική παραγωγή που κατέστησαν δυσανάλογα μεγάλη τη συμβολή / συνεισφορά του, αναπτυσσόμενου τα τελευταία χρόνια, τομέα υπηρεσιών στο συνολικό ΑΕΠ της χώρας.
- Η εξαγωγική δυναμική, παρά τη σημαντική βελτίωση των σχετικών δεικτών, δε διαχέεται στο σύνολο των κλάδων της ελληνικής οικονομίας και αυτό εν δυνάμει δημιουργεί ανισορροπίες σε περιόδους διεθνούς ή εξωγενούς κρίσης.
- Την χαμηλή αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα σε μείζονες τομείς προώθησης των επενδύσεων (αδειοδότηση, δικαιοσύνη, προσέλκυση θεσμικών επενδυτών).

⁵ Το επενδυτικό κενό, σύμφωνα με το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής, ορίζεται ως η απόκλιση στις συνολικές επενδύσεις, εκφρασμένες σε ποσοστό του ΑΕΠ, μεταξύ Ελλάδας και του μέσου όρου στις 20 χώρες της Ευρωζώνης. Στο βασικό σενάριο, η οικονομία αναμένεται ότι θα ανακτήσει το κεφαλαιακό απόθεμα του 2010 το 2036

⁶ Βλέπετε γνώμη ΟΚΕ,

- Την αδυναμία ικανοποιητικής αξιοποίησης κρίσιμων παραγωγικών και γεωστρατηγικών πλεονεκτημάτων (όπως το φυσικό περιβάλλον, η γεωγραφική θέση ως προς την ανάπτυξη εμπορικών και ενεργειακών δικτύων, η ύπαρξη υψηλά εξειδικευμένου ανθρώπινου κεφαλαίου).
- Τη χαμηλή σύνδεση του παραγωγικού μοντέλου με τις απαιτήσεις και ανάγκες της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, η Ο.Κ.Ε. προτείνει ένα συνολικό επενδυτικό σχεδιασμό που θα συνδυάζει και θα μοχλεύει αποτελεσματικά τους εθνικούς, ευρωπαϊκούς πόρους, τις χρηματοδοτήσεις από άλλα προγράμματα, καθώς θα κινητοποιεί κεφάλαια μέσα από το χρηματοπιστωτικό σύστημα και την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα.

ΣΧΟΛΙΑ Ο.Κ.Ε. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ Ν/Σ

Σε μια ιστορική περίοδο που αναβιώνουν οι τάσεις επιστροφής σε ένα νέου τύπου μοντέλου προστατευτισμού σε παγκόσμια κλίμακα, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκτιμά ότι η διαμόρφωση μιας εθνικής στρατηγικής για τις επενδύσεις συμβάλλει στην ενίσχυση της ελληνικής οικονομίας και την εμβάθυνση της στρατηγικής της αυτονομίας, σε συνάρτηση με τις κοινές προτεραιότητες που θέτει η ΕΕ.

Η υιοθέτηση εκ μέρους της κυβέρνησης της αναγκαιότητας επικαιροποίησης του επενδυτικού προγραμματισμού, η αναγνώριση της αξίας των δημόσιων επενδύσεων σε μια περίοδο έντονης διεθνούς αβεβαιότητας αποτελούν θετικά σημεία στην οικονομική πολιτική και λειτουργούν ως μοχλός σταθερότητας και αναβάθμισης της παραγωγικής ικανότητας της οικονομίας.

Η κατάρτιση του αναπτυξιακού προγραμματισμού ασφαλώς θα πρέπει να επιτρέπει την έγκαιρη προετοιμασία και στοχοθεσία εκ μέρους των υπηρεσιών του δημοσίου τομέα και παράλληλα να διευκολύνει τον επενδυτικό προγραμματισμό των επιχειρήσεων, τόσο των εγχώριων, όσο και των αλλοδαπών. Η πολιτεία θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη ότι οι συχνές αλλαγές στο επενδυτικό και φορολογικό πλαίσιο

μειώνουν την ικανότητα της χώρας για προσέλκυση βιώσιμων και σταθερών ροών επενδύσεων.

Επιπρόσθετα, πρέπει να τονιστεί ότι το θεσμικό πλαίσιο για την τόνωση των επενδύσεων στη χώρα πρέπει να λάβει υπόψη τόσο το μακροοικονομικό περιβάλλον, όσο και τις ευρωπαϊκές προκλήσεις που σχετίζονται με τη νέα στρατηγική για την ενεργειακή και οικονομική αυτονομία της Ευρώπης, την υλοποίηση και επιτυχή ολοκλήρωση των σχεδίων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας καθώς και τη διαθεσιμότητα εγχώριας χρηματοδότησης τόσο στο πλαίσιο αξιοποίησης πόρων του ΕΣΠΑ, όσο και κινητοποίησης κεφαλαίων από το χρηματοπιστωτικό τομέα. Σε εγχώριο επίπεδο, ο Αναπτυξιακός Νόμος πρέπει να λειτουργήσει ως μοχλός υποστήριξης ενός νέου παραγωγικού υποδείγματος, με έμφαση στις νέες τεχνολογίες, την εξωστρέφεια, την υποκατάσταση των εισαγωγών, την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων που αφορούν την εφοδιαστική αλυσίδα, την ενίσχυση της επιχειρηματικής συνεργασίας και της προώθησης των αλυσίδων αξίας, την ενίσχυση παραγωγικής ικανότητας του αγροδιατροφικού τομέα.

Όπως αναφέρθηκε, αιχμή του συγκεκριμένου νομοσχεδίου αποτελεί η επιτάχυνση των διαδικασιών και η απάλειψη των γραφειοκρατικών εμποδίων. Οι τροποποιήσεις που περιλαμβάνονται στο υπό διαβούλευση Σ/Ν του Αναπτυξιακού Νόμου ενώ πράγματι αποσκοπούν στην επιτάχυνση και τη διευκόλυνση των επενδύσεων, στην πραγματικότητα επιμηκύνουν στο σύνολο τους το χρονικό περιθώριο ολοκλήρωσης των διαδικασιών, δεν αντιμετωπίζουν δομικά προβλήματα εφαρμογής αλλά προσθέτουν νέα. Θα πρέπει να αξιολογηθεί πιλοτικά κατά πόσο αυτή η επιμήκυνση ενδεχομένως στοχεύει στον εξορθολογισμό του χρόνου απόκρισης των υπηρεσιών. Άλλωστε, σε ορισμένα σημεία και διατάξεις διατηρούνται οι ίδιες χρονοβόρες και γραφειοκρατικές διαδικασίες χωρίς να αξιοποιείται η πολύτιμη εμπειρία του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) για την αξιολόγηση και έλεγχο των επενδυτικών σχεδίων (του δανειακού σκέλους) από τρίτα μέρη.

Επιπρόσθετα, οι αλλαγές στα προβλεπόμενα καθεστώτα ενίσχυσης ενδέχεται να προκαλέσουν περιορισμούς στη δυνατότητα ένταξης σε αυτά των νέων

επιχειρήσεων, ενώ πρακτικά διατηρούνται όλοι οι αποτρεπτικοί παράγοντες για την ένταξη ιδιαίτερα των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων.

Το ειδικό καθεστώς που απευθύνεται αποκλειστικά σε Κοινωνικές επιχειρήσεις και χειροτεχνία είναι πολύ σημαντικό, όπως και η πρόνοια χαμηλού κατώτατου ύψους επένδυσης και κατά συνέπεια χαμηλού ύψους ιδιωτικής συμμετοχής αποτελεί ελκυστικό παράγοντα. Από την άλλη, η αντικατάσταση του καθεστώτος νέου επιχειρείν, εκτιμάται ότι δημιουργεί περιορισμούς για ένα μεγάλο τμήμα επιχειρήσεων που εισήλθε στην αγορά τα τελευταία χρόνια.

Το Καθεστώς των Ειδικών Περιοχών Ενίσχυσης με βάση οικονομικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά στις παραμεθόριες περιοχές κινείται προς την σωστή κατεύθυνση. Η ένταξη όμως ή εν δυνάμει ένταξη σε αυτό και όποιων περιοχών αντιμετώπισαν ή θα αντιμετωπίσουν κάποια σημαντική φυσική καταστροφή ενδέχεται να περιορίσει τελικά τις δυνατότητες τόσο αυτών των περιοχών όσο και αυτών για τις οποίες θα απαιτούνται έκτακτα μέτρα αποκατάστασης και ανασυγκρότησης να αναπτυχθούν.

Ειδική μέριμνα πρέπει να ληφθεί στις παραμεθόριες περιοχές για την ταυτότητα των επενδυτικών σχημάτων και τις χώρες εντός των οποίων έχουν αναπτύξει οικονομική δραστηριότητα, ιδίως σε ότι αφορά την Θράκη ώστε να προστατευτεί το ενδεχόμενο ανάπτυξης επενδύσεων από κατευθυνόμενες επενδύσεις της αλλοδαπής με αλλότρια συμφέροντα.

Το νομοσχέδιο περιλαμβάνει επίσης πολλά σημεία που αναμένεται να εξειδικευτούν σε δεύτερη φάση, μέσω των επιμέρους καθεστώτων και Υπουργικών Αποφάσεων.

Σε γενικό πλαίσιο, αξιολογώντας τις θέσεις των κοινωνικών εταίρων και των εκπροσώπων των φορέων της κοινωνίας των πολιτών, η Ο.Κ.Ε. υποστηρίζει ότι απαιτούνται:

- Η κατάρτιση ενός σταθερού επενδυτικού Νόμου ανά 4ετία με μικρές παραμετροποιήσεις και με σταθερούς ετήσιους κύκλους υποβολής

επενδυτικών σχεδίων (πχ κάθε Σεπτέμβριο, σε χρόνο που δε συμπίπτει με μείζονες φορολογικές, λογιστικές υποχρεώσεις των επιχειρήσεων).

- Η απλοποίηση του τρόπου ενημέρωσης των επιχειρήσεων και υποβολής επενδυτικών δράσεων, με σαφήνεια κανόνων στα προγράμματα ΕΣΠΑ, Αναπτυξιακού και δανειοδοτήσεων, ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα επικαλύψεων, απώλειας ροών και αστοχίες στον επενδυτικό προγραμματισμό των επιχειρήσεων.
- Καθώς το πληροφοριακό σύστημα είναι το βασικό εργαλείο υποβολής, αξιολόγησης και παρακολούθησης των επενδυτικών σχεδίων που υποβάλλονται για ένταξη στον αναπτυξιακό νόμο, απαιτείται επικαιροποίηση του σχεδιασμού του τόσο για τις επιχειρήσεις που υποβάλλουν όσο και για τους υποψήφιους αξιολογητές και ελεγκτές (ώστε να είναι περισσότερο φιλικό στη χρήση, ακόμη και την διόρθωση και επανυποβολή αρχείων).
- Δημιουργία παρατηρητηρίου επενδύσεων και αξιολόγησης των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων από την εφαρμογή των αναπτυξιακών νόμων. Θα πρέπει να διαμορφωθεί ένας μηχανισμός ενίσχυσης της απορρόφησης των προϋπολογισμών των αναπτυξιακών νόμων και παρακολούθησης της εξέλιξης των έργων με συγκεκριμένες αμοιβαίες υποχρεώσεις από επενδυτές και κρατικούς φορείς για την έγκαιρη ολοκλήρωση των έργων. Για να γίνουν πραγματικά αναπτυξιακοί και όχι μόνο λογιστικοί μηχανισμοί επιδοτήσεων, απαιτούνται ριζικές βελτιώσεις, τόσο στη διαφάνεια και ταχύτητα, όσο και στη στρατηγική στόχευση και παρακολούθηση των αποτελεσμάτων. Ως προς το τελευταίο, η αύξηση του χρόνου για τις προθεσμίες διεκπεραίωσης δημιουργεί ερωτηματικά και ανασφάλεια στους επενδυτές σχετικά με την ικανότητα των υπηρεσιών να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις απαιτήσεις του αναπτυξιακού νόμου.
- Κοινή πεποίθηση των κοινωνικών φορέων είναι ότι οι οδηγοί υποβολής και αξιολόγησης θα πρέπει να δημοσιεύονται έγκαιρα, ώστε οι σύμβουλοι των επιχειρήσεων να υποβάλλουν επενδυτικά σχέδια έχοντας πλήρη γνώση του αντικειμένου. Ιδεατά, στα πρότυπα άλλων παρόμοιων προγραμμάτων χρηματοδότησης, θα πρέπει να υπάρχει μια διαδικασία προδημοσίευσης των προσκλήσεων με τις βασικές απαιτήσεις και προϋποθέσεις υπαγωγής, ώστε

να προετοιμάζονται έγκαιρα οι επιχειρήσεις, να αποφεύγονται φαινόμενα bottleneck και να μειώνονται τα διοικητικά βάρη στις επιχειρήσεις και το δημόσιο.

- Σε αλληλουχία με τα παραπάνω, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η επιτάχυνση των διαδικασιών αξιολόγησης είναι σύμφυτη και αλληλένδετη με την έγκαιρη προετοιμασία οδηγών αξιολόγησης, πληρότητα πληροφοριακού συστήματος, κατάρτιση μητρώων αξιολογητών, επιτροπών αξιολογήσεων και επιτροπών ενστάσεων. Στόχος θα πρέπει να είναι κάθε έργο να αξιολογείται άμεσα με την υποβολή του και να διαμορφώνεται η τελική κατάταξη εντός 2 μηνών από την ολοκλήρωση των υποβολών και των ενστάσεων, ώστε να ακολουθούν άμεσα οι αποφάσεις υπαγωγής.
- Κρίνεται αναγκαία η αναβάθμιση και ενίσχυση τόσο του στελεχιακού δυναμικού των υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με την κατάρτιση των αναπτυξιακών νόμων, την εκπόνηση, σχεδιασμό οδηγών κα αξιολόγηση επενδύσεων και ενστάσεων, όπως και η καλύτερη και έγκαιρη κατάρτιση των αξιολογητών του μητρώου και των μελών επιτροπών αξιολόγησης.
- Επιπρόσθετα, είναι απαραίτητη για λόγους αποτελεσματικότητας και διαφάνειας η αποκέντρωση των διαδικασιών και η επανεξέταση της κατανομής των αρμοδιοτήτων για την αποσυμφόρηση των υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακών Νόμων. Προκρίνεται ένα μοντέλο διακριτών λειτουργιών στις διαδικασίες σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων.
- Αναφορικά με τα κριτήρια υπαγωγής, και ειδικότερα για τις μεγάλες επενδύσεις και τις επενδύσεις τεχνολογικής εντάσεως, κρίνεται δέον στην παρούσα φάση του οικονομικού κύκλου (με χαμηλά σχετικά επίπεδα ανεργίας) να αναθεωρηθεί το κριτήριο της αύξησης της απασχόλησης επί το ευνοϊκότερο (με χαμηλότερη βαθμολόγηση), ώστε να λαμβάνει υπόψη την ποιότητα των θέσεων εργασίας, την υψηλή εξειδίκευση, το ύψος των αμοιβών, τη δυνατότητα εύρεσης προσωπικού και άλλα ειδικά κριτήρια (όπως λχ την ενσωμάτωση νέας τεχνολογίας και παραγωγικού εξοπλισμού).
- Η διαμόρφωση μηχανισμού ωρίμανσης επενδυτικών έργων είναι σημαντική διαδικασία, και θα πρέπει να υλοποιείται σε συνεργασία με τις αρμόδιες

υπηρεσίες (Enterprise Greece) σε αντιδιαστολή με την κατά προτεραιότητα χρηματοδότηση.

ΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Άρθρο 4 – Αντικείμενο – Αντικατάσταση άρθρου 2 ν. 4887/2022

Θεσπίζονται δύο νέα καθεστώτα χορήγησης κρατικών ενισχύσεων:

- Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας
- Καθεστώς περιοχών ειδικής ενίσχυσης

Καταργούνται τα καθεστώτα:

- Νέο Επιχειρείν
- Καθεστώς Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

Αντικαθίστανται τα καθεστώτα «ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» και «ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» με τη σύσταση νέου καθεστώτος, μετά από συγχώνευση αυτών, με τίτλο «ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ».

Άρθρο 9 – Είδη ενισχύσεων – Κίνητρα – Τροποποίηση άρθρου 9 ν. 4887/2022

Θεσπίζεται κίνητρο ταχείας αδειοδότησης για τα καθεστώτα Περιοχών Ειδικής Ενίσχυσης και Μεγάλων επενδύσεων. Προτείνεται η προσθήκη σαφούς αναφοράς σε περιβαλλοντικές και πολεοδομικές εγκρίσεις.

Το κίνητρο της ταχείας αδειοδότησης σε δύο μήνες (τρεις για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων) κρίνεται σωστό. Η δυνατότητα όμως παράκαμψης της όλης διαδικασίας αδειοδότησης σε περίπτωση παρέλευσης της προθεσμίας με απόφαση Υπουργού που προφανώς δεν θα έχει στη διάθεσή του το σύνολο των αναγκαίων υπηρεσιακών διαπιστώσεων εγείρει ερωτηματικά. Χρέος της πολιτείας είναι να διασφαλίσει με κάθε τρόπο ότι οι εμπλεκόμενες σε κάθε διαδικασία αδειοδότησης αρμόδιες υπηρεσίες θα είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις προθεσμίες ώστε όλα να γίνονται και γρήγορα και νόμιμα.

Το κίνητρο διευκόλυνσης δανειοδότησης με εγγύηση του Δημοσίου για το καθεστώς των μεγάλων επενδύσεων αξιολογείται θετικά αλλά κρίνεται ότι θα πρέπει να παρέχεται και για άλλα καθεστώτα ενίσχυσης⁷, ιδίως σε ότι αφορά την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων από μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν επαρκείς κεφαλαιακές δυνάμεις για να ενταχθούν σε κάποιο καθεστώς.

Άρθρο 11 – Ανώτατα ποσά χορηγούμενων ενισχύσεων – Τροποποίηση άρθρου 12 ν. 4887/2022

Αυξάνονται τα ανώτατα ορίων ενισχύσεων, έως €10εκ σε έως €20εκ για για μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια και από €30εκ. σε €50 εκ για συνεργαζόμενες/συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Άρθρο 12– «Δικαιούχοι και Εξαιρούμενοι Ενισχύσεων»

Παράγραφος ζ) «ατομικές επιχειρήσεις με ανώτατο επιλέξιμο κόστος επενδυτικού σχεδίου ποσού διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ μόνο για το Καθεστώς «Αγροδιατροφή – πρωτογενής παραγωγή και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων – αλιεία και υδατοκαλλιέργεια».

Να γίνει αύξηση του επιλέξιμου κόστους από €200.000 σε €300.000. Επιπλέον, για τα σχέδια της φυτικής παραγωγής και μόνο για πληγείσες περιοχές από τις φυσικές καταστροφές την αύξηση του ορίου (από 30% σε 50%) επί του συνολικού Π/Υ για τις δαπάνες των γεωργικών ελκυστήρων και των παρελκόμενων δικαιολογητικών. Επισημαίνεται, ότι για το τρέχον έτος δεν πρόκειται να υπάρξουν «Σχέδια Βελτίωσης».

Άρθρο 15 – Υποβολή αίτησης – Τροποποίηση άρθρου 17 ν. 4887/2022

Καταργείται η υποχρέωση υποβολής Έκθεσης Πιστοποίησης και για τα επενδυτικά έργα >€700.000.

Άρθρο 16 – Όργανα και διαδικασία αξιολόγησης – Τροποποίηση άρθρου 19 ν. 4887/2022

Καταργείται η διαδικασία Άμεσης αξιολόγησης⁸ των προτάσεων υπαγωγής.

⁷ Είναι σημαντικό ο νόμος να ορίζει το είδος της ενίσχυσης από την αρχή (επιχορήγηση ή Φοροαπαλλαγή ανά μέγεθος επιχείρησης ώστε να μπορούν οι επενδυτές να προετοιμάζονται κατάλληλα μέχρι τις προκηρύξεις οι οποίες από ότι έχει ειπωθεί δεν θα αργήσουν .

⁸ Να επανεισαχθεί κάποιος μηχανισμός άμεσης αξιολόγησης και άμεσης κατάταξης (first in fist out) των επενδυτικών προτάσεων για την επιτάχυνση των επενδύσεων. Για την αποφυγή καταστρατήγησης να εφαρμοσθούν τρεις κανόνες αποτροπής. 1) Προδημοσίευση της προκήρυξης

Η μεταβολή που προβλέπει το συγκεκριμένο άρθρο κρίνεται αρνητική, καθώς η διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων (και η δυνατότητα υποβολής ένστασης) μπορεί να γίνεται και κατά τη διάρκεια της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων, για όσες αιτήσεις υποβληθούν πριν από τη λήξη αυτής της προθεσμίας, προκειμένου να μειώνεται ο όγκος εργασιών που θα απαιτείται μετά την λήξη του διαστήματος κατάθεσης αιτήσεων. Η πρόβλεψη ότι οι αξιολογήσεις θα εκκινούν μετά την κατάθεση του συνόλου των αιτήσεων σε διάστημα 100 ημερών, εξαιρουμένου του Αυγούστου και οι όλες διαδικασίες που απαιτούνται, πρακτικά οδηγούν την τελική έγκριση ενός επενδυτικού σχεδίου μετά την πάροδο έξι μηνών, από 2,5 μήνες περίπου που απαιτούνται με τα ισχύοντα (εξαίρεση του Αυγούστου ισχύει και σήμερα).

Άρθρο 17 Αποφάσεις ένταξης σε καθεστώςτα ενισχύσεων

Είναι μάλλον αδόκιμο να ζητούνται τα εν λόγω δικαιολογητικά μετά την έκδοση του οριστικού πίνακα κατάταξης και να μην συνοδεύουν τον φάκελο της αίτησης ή ακόμα καλύτερα να αναζητούνται αυτομάτως από τις δημόσιες υπηρεσίες.

Άρθρο 18 – Έλεγχος επενδυτικών σχεδίων – Τροποποίηση άρθρου 21 ν. 4887/2022

Προβλέπεται η διενέργεια διοικητικού ελέγχου μόνο από τις υπηρεσίες των φορέων υποδοχής των προτάσεων υπαγωγής και αφαιρείται η αρμοδιότητα των μελών του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών.

Άρθρο 19 Τροποποιήσεις επενδυτικών σχεδίων

Ενώ το σύνολο των αιτήσεων που θα υποβληθούν ορίζεται ότι θα αξιολογηθούν συνολικά σε διάστημα 100 ημερών, το περιθώριο που δίνεται στις αρμόδιες υπηρεσίες να αξιολογήσουν ενδεχόμενη τροποποίηση του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται στις 90 ημέρες που είναι υπερβολικό δεδομένου ότι τέτοιου τύπου αιτήσεις θα είναι περιορισμένες.

πριν την κανονική προκήρυξη ώστε να μην υπάρχει θέμα εσωτερικής πληροφόρησης. 2) Η αυστηρή και προκαθορισμένη πλήρης προσκόμιση όλων των δικαιολογητικών που είναι ήδη έτοιμα (αδειοδοτήσεις – δανειοδότηση κλπ) 3) Ο φάκελος που κατά την άμεση αξιολόγηση θα εντοπίζεται ότι έχει πρόβλημα σε ένα δικαιολογητικό και δεν είναι πλήρης θα απορρίπτεται και σε ενδεχόμενη νέα προσκόμιση θα πηγαίνει στο τέλος για αξιολόγηση.

Άρθρο 20 Ολοκλήρωση επενδυτικών σχεδίων και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας

Ενώ μειώνεται το χρονικό περιθώριο εντός του οποίου οι επιχειρήσεις οφείλουν να υποβάλλουν αίτηση για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της επένδυσης και την έναρξη παραγωγικής δραστηριότητας από έξι μήνες σε τέσσερις, αυξάνεται το περιθώριο πιστοποίησης από τις υπηρεσίες από 60 μέρες σε τέσσερις μήνες. Παράλληλα δεν υπάρχει κάποια πρόνοια ώστε να διασφαλίζεται ότι οι αρμόδιες κάθε φορά υπηρεσίες που εμπλέκονται στην αδειοδότηση των επιχειρήσεων θα εκδώσουν τις νόμιμες άδειες λειτουργίας σε χρόνο που θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις να ανταποκριθούν ανεμπόδιστα στα χρονικά περιθώρια που δίνονται.

Άρθρο 21 Περιεχόμενο και καταβολή ενισχύσεων

Το χρονικό διάστημα που δίνεται προκειμένου η διοίκηση να εγκρίνει την ενίσχυση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα επιμηκύνεται στους τέσσερις ή τρεις μήνες, από 30 ημέρες που ισχύει με τον 4887/2022. Επίσης η διατήρηση του μοντέλου χορήγησης των επιδοτήσεων σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις συνεπάγεται πρακτικά διπλάσια κεφαλαιακή επάρκεια των επιχειρήσεων από το ποσοστό της ίδιας συμμετοχής που απαιτεί ο νόμος. Ακόμα και στις περιπτώσεις που προβλέπεται η 100% χρηματοδότηση της επένδυσης, ο τρόπος καταβολής συνεπάγεται είτε διαθεσιμότητα κεφαλαίων είτε δανειοδότηση των επιχειρήσεων. Συνεκτιμώντας και τους χρόνους που επιτρέπεται στις δημόσιες υπηρεσίες να εγκρίνουν την καταβολή μιας ενίσχυσης κρίνεται ότι διαμορφώνονται απροσπέλαστα εμπόδια για την συντριπτική πλειοψηφία των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων ενδεχομένως και για τις μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις που μπορούν πλέον να ενισχυθούν και με επιχορηγήσεις. Προτείνεται να υιοθετηθεί μοντέλο επιχορηγήσεων με ασφαλιστικές δικλείδες προστασίας των δημοσίων πόρων, που να διασφαλίζει ότι η ιδιωτική συνεισφορά κεφαλαίων δεν θα ξεπερνά σε κανένα στάδιο υλοποίησης το ύψος που προβλέπεται από το νόμο ή το υποβληθέν επενδυτικό σχέδιο.

Άρθρο 22 – Υποχρεώσεις ενισχυόμενων φορέων – Τροποποίηση άρθρου 25 ν. 4887/2022 6.

Προβλέπεται απένταξη των επενδυτικών σχεδίων των οποίων η υλοποίηση δεν έχει ξεκινήσει εντός δεκαοχτώ μηνών από τη δημοσίευση της περίληψης της απόφασης υπαγωγής.

Άρθρο 32 – Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων – Τροποποίηση παρ. 1, 2, 6 και κατάργηση παρ. 3 άρθρου 34 ν. 4887/2022

Προβλέπεται η δυνατότητα λήψης επιχορήγησης και για τις Μεσαίες επιχειρήσεις, στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Επιπλέον, τα υπόλοιπα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

Άρθρα 35-37

Γενικά επέρχονται και εδώ οι αλλαγές συμπερίληψης των μεσαίων επιχειρήσεων στη δυνατότητα επιχορήγησης, και αυξάνονται τα όρια ανώτατου ύψους ενισχύσεων. Σε όλα τα καθεστώτα (αλλά σε αυτό ειδικά) προβλέπεται η εξαίρεση από τις ενισχύσεις δαπανών για μέτρα ενεργειακής απόδοσης στα κτίρια. Χωρίς όμως αυτού του τύπου τις δαπάνες ενδέχεται να περιορίζεται σημαντικά η δυνατότητα των επιχειρήσεων να αναβαθμιστούν περιβαλλοντικά.

Άρθρα 46 -56 ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Θετική κρίνεται η διάταξη για την ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στις περιοχές της χώρας οι οποίες αντιμετωπίζουν σημαντικά οικονομικά και δημογραφικά προβλήματα.

Η πρόνοια για αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σε ποσοστό 100% της επένδυσης σε περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση 30 χλμ από τα σύνορα, κρίνεται σημαντικά περιοριστική δεδομένου ότι υπάρχουν σημαντικοί περιορισμοί στις χρήσεις γης κατά μήκος των συνόρων, συχνά σε αυτές υπάρχουν μεγάλες εκτάσεις περιοχών NATURA ή ειδικού καθεστώτος προστασίας. Η συγκεκριμένη πρόνοια θα μπορούσε να μεταβληθεί ώστε να καλύπτει τουλάχιστον τους εφαιπόμενους στα σύνορα Δήμους που κατά τεκμήριο υστερούν σημαντικά σε οικονομική ανάπτυξη και αντιμετωπίζουν

οξύτερο δημογραφικό πρόβλημα λόγω δυσκολιών στην εύρεση επαγγελματικών διεξόδων.

Άρθρο 86 Θέματα λειτουργίας του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού νόμου - Τροποποίηση άρθρου 126 ν. 4887/2022

Ρυθμίζονται βελτιώνονται ζητήματα λειτουργικότητας της πλατφόρμας, εντούτοις θα πρέπει να επισημανθεί ότι το πληροφοριακό σύστημα θα πρέπει να γίνεται περισσότερο φιλικό προς το χρήστη, είτε πρόκειται για συμβούλους επιχειρήσεων, επιχειρήσεις, αξιολογητές και υπαλλήλους.

Άρθρο 87- Αξιολόγηση συνεπειών ενισχύσεων- Τροποποίηση του άρθρου 128 του ν. 4887/2022

Με το άρθρο αυτό ορίζεται η διαδικασία αξιολόγησης των επιπτώσεων από την εφαρμογή των ενισχύσεων του αναπτυξιακού νόμου. Προτείνεται η συμμετοχή επιστημονικών και κοινωνικών φορέων και υποστήριξη της δημόσιας διοίκησης στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, η δημιουργία παρατηρητηρίου επενδύσεων και πολλαπλασιαστικής επίδρασης τους στις τοπικές, περιφερειακές οικονομίες και στη χώρα.

Άρθρο 92 – Παράταση προθεσμίας θεώρησης αδειών τεχνικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων – Τροποποίηση άρθρου 145 ν. 4887/2022

Παρατείνεται η προθεσμία θεώρησης αδειών τεχνικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων.

Άρθρο 93- Αφορολόγητο, ανεκχώρητο και ακατάσχετο της ενίσχυσης που καταβάλλεται στο πλαίσιο της δράσης «Ενίσχυση επιχειρήσεων των Περιφερειακών Ενοτήτων Μαγνησίας και Τρικάλων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στην λειτουργία τους από την κακοκαιρία Daniel»

Παρέχεται στοχευμένη δημόσια στήριξη στις επιχειρήσεις που επλήγησαν από τις φυσικές καταστροφές στη Θεσσαλία, προκειμένου να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα

και ότι η ρευστότητα είναι επαρκής για να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι ζημιές που προκαλούνται σε υγιείς επιχειρήσεις και να διατηρηθεί η συνέχεια της οικονομικής δραστηριότητας, μετά από τις φυσικές καταστροφές. Είναι θετικό μέτρο και πρέπει να ενισχυθεί με παρεμβάσεις για επενδύσεις σε φυτικό και ζωϊκό κεφάλαιο, και εγγειοβελτιωτικά έργα.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ Ο.Κ.Ε. ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Η Ο.Κ.Ε. υποστηρίζει ότι η αποτελεσματική εφαρμογή και υλοποίηση του νέου αναπτυξιακού νόμου διέρχεται μέσα από τη τήρηση των αρχών της οικονομικής δημοκρατίας, της ισόρροπης συμπεριληπτικής ανάπτυξης και δίκαιης κατανομής του αναπτυξιακού κοινωνικού μερίσματος.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επισημαίνει όπως και στο παρελθόν⁹ ότι απαιτείται ένα ολοκληρωμένο σχέδιο παραγωγικής ανασυγκρότησης και σταθερού αναπτυξιακού σχεδιασμού της χώρας που θα περιλαμβάνει ενδεικτικά:

- ❖ Διακριτή πολιτική θα πρέπει να ασκηθεί σχετικά με την ενίσχυση του παραγωγικής ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας, με έμφαση στην προστασία των ευρεσιτεχνιών, της καινοτομίας και των κρίσιμων πρώτων υλών που απαιτούνται για την απρόσκοπτη λειτουργία του τομέα με όρους βιώσιμης ανάπτυξης.
- ❖ Υπό το πρίσμα των νέων διεθνών εξελίξεων και τεχνολογικών αλλαγών, μέσα από την επίδραση της τεχνητής νοημοσύνης, θα πρέπει να αναπτυχθεί μια εθνική στρατηγική για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των επενδυτικών ροών και της αποτελεσματικότητάς τους, ώστε να γίνονται άμεσα κινήσεις ελέγχου, βελτίωσης ή διόρθωσης.
- ❖ Οι στρατηγικοί τομείς όπως η βιομηχανία, τομέας ενέργειας, η διαμετακόμιση καθώς και ο αγροδιατροφικός τομέας πρέπει να ενισχυθούν μέσα από σχήματα

⁹ Βλέπετε γνώμη ΟΚΕ για το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, <https://oke.gr/el/opinions/ethniko-programma-anaptyxis-2021-2025>

κοινής συνεργασίας επιχειρήσεων και συνεταιρισμών με στόχο την αύξηση της εγχώριας παραγωγής ενέργειας και τροφίμων, ώστε να μειωθεί η εξάρτηση από τρίτες χώρες. Επομένως, οι επενδύσεις σε αυτούς τους τομείς είναι αναμφίβολα στρατηγικής σημασίας και θα πρέπει να αναπτυχθούν ισόρροπα.

- ❖ Ο χρηματοοικονομικός τομέας επίσης θα πρέπει να λειτουργήσει αποτελεσματικότερα ως προς τον διάθεση κεφαλαίων με κριτήρια βιωσιμότητας και κοινωνικής ευημερίας.
- ❖ Η αξιολόγηση και ο έλεγχος των επενδύσεων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις διακηρυκτικές αρχές της ΕΕ περί περιβαλλοντικά και κοινωνικά βιώσιμης οικονομίας (στη βάση της Πράσινης Συμφωνίας), του δίκαιου εμπορίου και της προστασίας της εργασίας.
- ❖ Ενίσχυση του εγχώριου παραγωγικού δυναμικού με έμφαση στους κλάδους της οικονομίας με συγκριτικό πλεονέκτημα και προώθηση των συνεργασιών των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με δημιουργία εσωτερικών αλυσίδων αξίας και συστάδων επιχειρήσεων (clusters) και πόλων καινοτομίας.
- ❖ Ανάδειξη συγκεκριμένων έργων ισχυρού αναπτυξιακού αποτυπώματος ειδικά στους τομείς των υποδομών μεταφορών- ενέργειας- επικοινωνιών και μετάβασης στην πράσινη οικονομία.
- ❖ Δημιουργία ενός Ειδικού Λογαριασμού για τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις (Λογαριασμός ΜμΕ), απολύτως εντός του πλαισίου όσων προβλέπονται για τους αναπτυξιακούς στόχους, ο οποίος θα αποτελέσει ένα σημαντικό στοιχείο που θα εξειδικεύσει, έτι περαιτέρω, το γενικότερο σχεδιασμό και τη στοχοθέτηση του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης. Ο συγκεκριμένος λογαριασμός προτείνεται να περιλαμβάνει, εκ προοιμίου, τεθείσες αναπτυξιακές στοχοθετήσεις που θα συμβάλλουν στην ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ως προς την προσαρμογή τους στη αναδυόμενη οικονομική, τεχνολογική και αναπτυξιακή πραγματικότητα.
- ❖ Μεγαλύτερη έμφαση στην προώθηση έργων και επενδύσεων που συμβάλλουν στη σύζευξη του αγροτικού τομέα με τη βιομηχανία και τον τομέα ενέργειας.
- ❖ Ανάδειξη επενδυτικών προτεραιοτήτων για τη βιομηχανία μέσω και της υιοθέτησης και εφαρμογής Βιομηχανικής Πολιτικής με στόχους

ευθυγραμμισμένους με εκείνους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έμφαση στην ποιότητα και την καινοτομία.

- ❖ Περαιτέρω ενίσχυση της χρηματοδότησης για έρευνα και στήριξη των επιχειρήσεων στο να αναπτύξουν καινοτόμα προϊόντα στη χώρα.
- ❖ Βελτίωση της Φορολογικής Διοίκησης και διαμόρφωση απλού και σταθερού φορολογικού συστήματος, ειδικότερα για την προσέλκυση επενδύσεων σε τομείς με οικονομίες κλίμακας και την αποτελεσματική αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, ώστε να διασφαλίζεται η αναλογικότητα και η ανταποδοτικότητα της φορολογίας.

Η ΟΚΕ τονίζει την ανάγκη για τη καθιέρωση θεσμικών μηχανισμών συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στη διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής και τον επενδυτικό σχεδιασμό σε εθνικό επίπεδο, διασφαλίζοντας τη διαφάνεια και την ενσωμάτωση στη διαδικασία αξιολόγησης.